

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Ḥamishah shiṭot

Nachmanides, Moses

Zultsbakh, 1762

VD18 15256944

ויקזינה קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10835

חדושי גיטין להרמב"ן ז"ל
פרק הניזקין

ע

ע"ב מתניתין

וכתובת אשה בזיבורית . פי' מפני מקון העולם כדקדמי סיפא אכולו . וא"ת הא מתקן העולם שניחוס כב"ח ולכא משום נעילת דלת ה"ל קאמר כך הוא מפני שאין בו משום נעילת דלת ועוד י"ל סאם גובה בזיבורית ממנעי ולא נכסי וי"ט שמתקנים לת"ד כתובה ומדורויתא מדכתובי כמחר הבתולות תגבה מעידית כאלוהם ומתפאה ולאו מילתא היא שאין אנו אומרים שפאה כתובה בזיבורית אלא משום דאפקה רחמנא בלשון מהר סמכו חכמים ט"ס מהר לבתולות והיינו כתובה אלא שאין לו שיעור וכל אחד כופה כרלונו וחבתי תקנו מחמים ומפורש לה בכתובות : גמרא ור' ישמעאל אבל שמנה משלם שמהנה אבל כחושה משלם שמהנה . פי' לר' ישמעאל כיון דכי אבל שמהנה אינו משלם אלא כיונה בה שמהנה ואין אהה מחזירו לשלם ויתר ממה שהיו וק"ל מנ"ל לר' ישמעאל לפי מהה משלם ולא לפי דמיס ספי מנ"ל עקיבא כיון דפשיטא ליה לר' עקיבא לפי דמיס לר' ישמעאל גמי לפי דמיס ח"ל לישנא דברייתא אקשיתיה מדקא מהר ליה ר"ע לא בא הכתוב אלא לנכות לזקוק מן העידית ולא פי' מחיוב עידית אלא שמתעין לר' ישמעאל דאמר משלם ויתר וק"ל איחור לא בא הכתוב לחייבו ויתר אלא שגבה כדן נוקין מן העידית ח"כ כשלא לר"ע סבר' הוא שישלם לו מו" מעידית שיש לו או שישלם טוב כשהו כמה שהיו אי עידית בעידית כיונה בה או זיבורית בזיבורית כיונה בה אבל לשום לו וכיונה בעידית של ניו' שלא היה בה לא נוק ולא תשלמוין לא עלה על דעת :

דף מט ע"א אריבא

דגמיה תורא דירן לתורא דהקד' ופי' רש"י ככ"ק דלא מוקי לה כפן שביערי כשד' הקדש א"כ ברגל כולוה פטורי דגמרי' לכו מקדן דכתי' ביה מיטוט דרעיו וי"א כפן ורגל חייב וא"ת ח"כ לוקי כפן ורגל ח"כ מאי ק"ו להקדש כיון שהכתוב אומר בשדה אחר פתם ולא יבא הקדש מן הכלל לתשלומין לענין עידית נמי בכלל הכתוב היה ואין לירד לק"ו ודברי רש"י א"ל עוקר שהרי שנים שם ככ"ק (דף ט') נכסים שאין בהם מעילה ואשן ורגל קאי דתנן לעיל מינה שור לרגלו ומכסה לשיבו והקדן שירה כדמפר' שמואל התם הלא שהוה שבהם דקדמי כסיפא לאתוין קרן וכיון דברישא לא תנא קרן כלל ותני עלה נכסים שאין בהם מעילה ש"ח נכסים שיש בהן מעילה פטורים מן ורגל . וכו' דילמא כי קמני שאין בהם מעילה אסור קמני דפטור בהקדש דכתוב והמת יהי' לו מי שהמיתה שלו יבא הקדש שאין המיתה שלו לא תמית אחרת דהא דייק התם בגמרא מעילה הוא דלית לכו הא מתקדש קדים ואלו בור אפילו כשאר פסולי המוקדשין פטור שאין המיתה שלו . ועוד אכילה מחבי' קאי אלא שיש לשלם מנ"ל הא דשן ורגל פטורים בשל הקדש ואפשר דגמרי מבור וקרן ואפתי כמה הגד ח"כ בשדה אחר משמע ולא של הקדש דהקדש לא אחר הוא שהכל שלו . מדע דגרסינן בפ' הכובס (דף נ"ב) ח"כ לימא קרא ובער בשדה הכירו ומאי קשה אי כתב רחמנא בשדה הכירו הוה מפטור בשל הקדש והשתא דכתוב אחר אפילו הקדש במשמע אלא ש"ת דהשתא נמי פטור בשל הקדש והיינו נמי דלא מקשינן כסום דוכת' גבי חומרי דשן ורגל מה לבגד חייב בו את ההקד' משא"כ בקדן ובור . וש"מ שכולין פטורין בשל הקדש ובירושלמי בפירוקי' גרסי' הכי הניזקין שמיין להם מן העידית ק"ו מן ההקדש ח"כ אלא בר דרב פפי מה אנו קיימין אם להכשיר ניזקין הלא היא דמנינן שור של רעוה ולא שור של הקדש ואי לזקוי גופיה דהא היא דמני' ר' חייא נוקין להדיט ואין נוקין לנבזה אלא כמה אנו קיימין באומר הרי עלה מנה וכו' פי' הכשר נוקין נוקי ממונו כדתנן הכשרתי את נוקי ש"מ דכל נוקין בין שן ורגל בין קרן ואפילו אדם עלתו שהיו' את ההקדש ולא נהנה פטורים . וגרסינן מו התם כרמו פרט להקדש מה אנו קיימין אם כשהיו' וא"כ הקדש דהא היא דמנינן הקדש ל' מנה והי' חובו ממה מנה וכו' פי' אם כשהיו' שדה הכירו והקדש נכסיו ובה הכתוב' לומר שאינו גובה מן ההקדש א"א שהרי שנינו כב"ח מוסף עוד דינה ופוד' את הנכסים הללו כדליתא בערבין ובפסחים ובאן נמי ודאי גובה לר' חייא דמני' בירושלמי נוק וחלי נוק גובה ממשעבדי ע"כ אי בשקדתי' וא"כ הויק דהא היא דמנינן שור רעוה ולא שור של הקדש א"ר ווחנן פתפר שבור הקדש שרעה לתוך שדה הדיוט א"ל ר' מונא אלא בענין קרקע הקדש וחתה אומר לתוך שדה הדיוט לא כן אנו קיימין באומר הקדש עלי ממה מנה וכו' והלך הוא והיו' שלא תאמר אלוניזקין ומלואה בעדים הניזקין קודמין . ובה קודם הגז' להקדש לשום כן לירד מימר כרמו פרט להקדש פי' אם כשהקדש אדם נכסיו וא"כ הויק אחר פשיטא למה לי פתמו פרט להקדש הרי בפיו שור רעוה ולא של הקדש וגמרינן מינה לכן קבלנו

ורגל כשהקדש וא"כ הוי' נכסי הקדש ואמרינן הלא לא לריבא דודאי לא גבי ואוקמוה ר' יוחנן כשור של הקדש שרעה לתוך שדה הדיוט דלא כתיב היה פטור גבי קרן ולפיכך פטרו הכתוב כאן וגמרינן לקרן מינה ואמר ר' מונא כרמו ולא כרם של הקדש משמע דאחא למשטי הדיוט דאוי' הקדש ולא למשטי שור הקדש שהיו' אחא אלא שור של הקדש שהיו' נמי משלם רעוה ולא שור של הקדש נפקא והכא באומר הרי עלי ממה מנה להקדש וא"כ הוי' לשמעון שלא תאמר אלו נוקין ומלואה בעידים הנוקין קודמים אפ"ט שהם מאוחרים ה"ב ליגני וליפקע הקדש קמ"ל וממה שאמרו הנוקין קודמים ל"ל דוקא לר' חייא דאמר התם ניזקין נוקין מן המשועבדים דקסבר שעבודא דאורייתא ולא חשו רבנן משום פסידא דלקוחות כדי שמתעול דלת מפני גזולין וחומסין אבל לירד דקי' שאין (דף ל"ג) גבי חב עד שלל הוי' כשור . עוד מלאמי בענין זה בתוספ' דכ"ק חבל בהקדש בגר בעב' מאוחרר ולא הספיקו לנכות עד שפתי פטור' בין שחבל בכו הוא עלתו בין שהיו' אותן שורו וחמורו ותיבא נמי התם כפ' דהדיוט ואין ריב' והולאה להקדש והיינו כדליתא דמיימי בירושלמי ונוקי גופו נפקא לה ממה דאמרינן במס' מעילה בפ' הבהנה (דף י"ט) אקשה רחמנא לתרומה מה תרומה כי יאכל פרט למו" אף הקדש כל מידי דבר אכילה כי מו" ליה פטור משמע פטור לגמרי ומידי דבר אכילה לאו דוקא אלא משום דתרומה לא שיכא אלא כמדיי דבר אכילה וכפ' ר"ש ז"ל ואע"ג דגבי תרומה ודאי משלם קרן דהא מסון כהן הוא . מיהו נמי יאכל פרט למו" גמרינן פטורא דהקדש לגמרי דחייביה קרן דתרומה לאו מיניה נפקא אלא מגזול דעלמא נפקא ומיהו אדם המו" את הקדש מדרבנן משלם את הקרן אבל חיינו משלם את החומס והיינו דאמרינן בפ' השואל מה שאין כן במו" דלא משלם את החומס וכך גרסמו של ר"ח ז"ל . ובפ' י"ה (דף ס"ח) גרסינן כן זר שכוסם שטורים של תרומה משל' את הקרן וחיינו משלם את החומס דכתיב פי יאכל פרט למו" : והבי' קמני כהדיוט משלם מטיב שדהו של ניו' אבל בהקדש לגמרי פטור ור"ע סבר ק"ו להדש . ח"כ ומאי לא בא הכתוב דמשמע דאוי' קרא דממשט ביה ר' ישמעאל הקדש לא בא אלא לנכות לזקוק מן העידית דהא ר' ישמעאל ודאי לא מיעט של הקדש אלא מדכתוב שור רעוה ולא שור של הקדש ולא לנכות לזקוק מן העידית : ועוד מאי ק"ו להקדש . פי' רש"י ז"ל הואיל ומן העידית דקאמר ר"ע אכיו' קאי ולאקוילי אחא מאי ק"ו להקדש וא"ת דילמא מאי ק"ו להקד' דחוי' לאו קושיא היא דאי דריש רעוה ולא של הקד' ק"ו מאי מחבי הא פטריה רחמנ' ואי לא דריש ליה אלא לומר שדין תם בין מועד משלם כ"ק ק"ו מאי עבידמיה בלא ק"ו נמי נפקא ליה מהיבא דנפקא לר' ט"ב מנסיח הכל היה בכלל כ"ס וכו' כדליתא כשור שנגד ר' ור' ואכתי' לא דאיך לי משום דדילמ' ה"א דמשלם כעבידו וכו' ת"ל לאו דריש רעוה כהדיוט דמי ולא לריבין ק"ו השת נמי גמרי' דאוקיימ' בין דריש רעוה ואיטורבן ק"ו ועוד דדילמא ר"ע לר' ישמעאל קא"ל האך אחא פוטר נוקין בשל הקדש השתא של הדיוט כי נגח להדיוט חייב דהקדש לכ"ס ואפילו כשת"ל רעוה דוקא מק"ו מייית ליה ורבי אית' התם ור"ע כן מנסיח מאי קסבר וכו' וכו' לעולם קסבר רעוה דוקא ולמעוטי שור של הקדש שנגח שור של הדיוט ומיהו להדיוט כי נגח שור של הקדש ה"ט דמחייב דמיייתה לה מק"ו וכו' ואע"ג דהתם פריבין א"ת תם אמאי משלם כ"ס כיומא דיו לבא מן הדין להיות כנדון כך פירכא לר"ס היא אבל אפשר דר"ע לר' ישמעאל קא"ל לפטורו ח"כ דאיחור ס"ל שור של הקדש שנגח פטור ושל הדיוט' שנגח של הקדש מועט משלם נוק ופס' ח"כ דאמרי' דיו וסדר לה פר' כחדא ופליגי עליה כחדא והפי' הנכון כך הוא דקס"ד דפלוגמא דר"ס ורבנן קא מפלגי ר"י סבר מטיב שדהו של ניו' ובהקדש פטור ולר' הקדש בעידית המו" משלם ולנכות לזקוקין דהקד' מן העידית של מו" קאמר ולפס' הכא אקשי' מאי לא בא הכתוב דמשמע אקרא' דר' ישמעאל קאי ועוד מאי ק"ו להקדש אינה לא קולא שאת מקיל עליו לעשותו בשל הדיוט והכתוב מחמיר עליו ויתר משל הדיוט כדאמרן ועוד אי משו ק"ו שיהיה שוין ועוד דהא אנו בהקד' קיימין ומאי ק"ו לשל הקדש :

ע"ב אי

לית ליה לא תסתעב' מנ"ל . פי' דכדלית ליה נכסי ליתא לאוקיימא שא"כ אע"פ שא" קבלן ונפרע ממי שירג' מתלה אין דינו לנכות אלא מן הזיבורית כדרך שהוא גובה מה היוזקין שמעתי וכך תפרש בתוספות ואינו נכון אלא להבי' לא אוקיימא ככני משום שא"כ יכולין יתוומים לכלקו ועל כרחו יקבל מהם כיון שסם רוליס לפרוע מה שעליה' דלא מופטר ליה גזייה דמלג' עד שימא ויתן ביד ור"ס רש"י ז"ל קבלן שהתעייפו מטלטלין לכתובה והיא מסרתו ביד בתורת קבלנות

עב חרושי גיטין להרמב"ן וז' פרק הניזוקין

ופריק חייבי תנאי היא דליכא רשב"ג דקאי כוותי דבעי הזמין לשמ' דהיינו עבוד דומיה דאריגת בגד למת דאש"ד דאזמנה לאו מילתא היא ומוטר לשנותה לשמנה בכן חול מה העול בעבוד כי קטיר רעויות דחול קטיר ונת' ק נמי אומנה מילתא היא והאי דלא בעי עבוד לשמה משו' דלא גמרו בתפילין בשמה לאו בתמינה עמנה ולרבא לכולהו אומנה לאו מילתא היא אלא מר בעי לשמה ככולהו עבודות ומר לאו בעי וההיא דאמרן לעיל בפ' השולח גבי ספרים ולרשב"ג השתא עבוד לשמן בעי בחיבה לשמן לאו בעי וה"ל דרבנן אלא דרשב"ג אדרשב"ג לא בעינן לאקשיי ואפשר שהטעם לכולהו משום דספרי' שעשוין להתלמד כריכין שיעמדו ימים רבי' ולפיכך היוצרו עליהן לשבדן לשמן כדי שיהיה בעובדן מה שאין כובתפילין ומוזון: ע"ב וא"ל יאוש כדי לא קני כרת ממי עבדתי קשה לי מגוהי דמתני' ש"מ דקתני אינו משלם ד' וה' וחי יאוש כדי לא קני הקדש ממי עבדתי חולין גמור' פס' וחיבב בתלמודי ד' וה' ואומר ר"מ ז"ל דכי דמי ריבין יאוש לא קני לא אחריו אלא בקרבן משום דהוה ליה מגוה הראויה הבאה בעבירה ולא חל עליה הקדש שאינו רחוי למזבח כלל אבל לשאר מיני יאוש פדי קמי ומ"ה לא ק"ל מתני' גופא משום דהוה מוקי' לה כבעלי מומין דלא קיימו למזבח וה"ל כהדיין וקסבר עולא דלהדיין יאוש כדי קני אבל כריתות דתני שחטי חוץ ודאי בקדושת מזבח עסקינן ולעולא לא קני כלל ולפוסם הכי ניחא להו ממי דמקשו רבנן קשישא דעולא חדעולא דהכי אחר יאוש כדי לא קני וכן בפ' מרובה (דף ע"ה) וחלו בע"ה הגזול בתרא (דף קד) אחר עולא דכ"ע יאוש כדי קני אלא ש"מ כהדיין קנה אבל לא בקדש משום דהוה ליה מגוה הבאה בעבירה מדע דהא אחר עולא בפ' מרובה חבין ליהוש שאינו קונה שנה והבאתה גזול וכו' ור' יוחנן דריש לה כחותיה פ"ה לוב משום סקריקון ומפרש לה משום מגוה הבאה בעבירה וכן כתב ר"ח ז"ל בפ' מרובה כלשון הוה והא דאמר עולא חכינו לאחר יאוש לא קני הא אשכחן דאמר בפ' הגזול בתרא מחלוך בסתם אבל בידוע ד"ה יאוש קונה ורבא דאמר יאוש לא קני ולא דחינן להו לגמרי לא מוקינן ליה דלא אחר אשכחן לאחר יאוש לא קני אלא בקרבן הגזול ובלבד בתי יאוש מדעת כגון דשמיטין דמתיישב המחזיק אחר יאוש קונה אלו דברי ר"ח ז"ל וליכא דק"ל הא דגרסינן התם בפ' מרובה אחר רבא יאוש אחר רבנן דליקני מי לא דענא או דאורייתא או דרבנן ואותביה אבוי לרבה קרבנו ולא הגזול היכי דמי אילימא לפני יאוש וכו' אלא לאחר יאוש וכו' יאוש לא קני וחי ס"ד לא אחר עולא יאוש כדי לא קני אלא לענין קרבן ממי קושיא דילמא קרבן ני ונלו קושיא דילמא רבה סבר כחולן דלית ליה משום מגוה הבאה בעבירה דפגומתא היא בפ' לולב הגזול ואפי' שמיטת ליה מניה הכי לאשכחן דאמר ר' יוחנן דמתיישב אבוי וה"ל דמתיישב ליה הכי אי סבר לה כר' יוחנן והרב"ז ז"ל שרא"י כרגא ורמא דקלא ארעא מואמרי' הבא הא ודאי מתיישב ליה כי אוקמה רבנן ברשות' משעת גביההו אז משעת הקדשה למאי נפקא מינה לגיוותיה ולולדתי' והדר פשטה משע' ההקדשה וחי ס"ד יאוש כדי לא קני להדיין הבא משעת יאוש קנה וליכא דוקי ליה ומפרשי הכי כי אוקימניהו רבנן ברשותיה משעת גביההו שהוה קודם יאוש וכיון שקנה לגביה קנה לעמיהו בגנות וולדות או לא העמידוהו ברשותו לענין כפרה אלא משעת הקדש ולא למפרע הילכך חף לענין גנות לאו הכה דרדריה כלל לא קנה משעת יאוש כדיווה דהוה דבר פשוט וואחרים אומרים רבא איבא דנפשי' קאמר דס"ל יאוש כדי לא קני חף להדיין וע"כ הא מתני' כדעולא מתרן לה וקני מביעיה מתיישב עמיה אוקמיניהו רבנן ברשותיה וע"כ דרבא מתרן ולא הגזול מוכח דיו' כדי לא קני מ"מ חף בשאר מיני אחר הכי וליה משום מגוה הבאה בעבירה כדפרי' לעיל וה"ל מוכח בפ' הגזול ומהוה משעתהו גופא תברא דאמרי' וחי ס"ד יאוש כדי לא קני כרת ממי עבדתי וחי ס"ד יאוש כדי קני להדין ממי אריה הקדי' אפי' לא הקדי' ממי אינו משל' ד' וה' דשלו הוא טובח ושלנו הוא מוכר וה"ל אשמי' בפ' מרובה כהדיין בגונב אחר הגזול' מ' דלעולא כדי לעולא לא קני כלל וטעמא דטרפא אבני בגנא משלם ומיהו לעולא הקדשו הקדש משו' דליכא סיני השס דמטיקתא חולין והשתא הקדש כדאמר בהדי' בפ' מרוב' בנכב גזון שתרומותן תורת והקדשן הקדש משו' סיניו השס ואפי' לר' יוחנן דאמר התם יאוש כדי לא קני והכא הכי פי' כיון נודעה בין לא נודעה אומנה תכפרת מ"ס יאוש כדי לא קני וכיון שלא קנאוה"ל מגוה הבאה בעבירה ופסול והא דלא מוכר עולא טעמ' דמגוה הבאה בעבירה ופסול משו' דעיק' טעמא כפגומתא נקטי' יאוש כדי לא קני אינו כדין שתכפר לו דכ"ע ממי הבאה בעבירה לאו מגוה היא ור' יהודה אחר יאוש כדי קני וכיון שקנה תכפרת אריגת מגוה הבאה בעבירה וליקנינהו ביהוש' ולא נרבי' למיקם כולהו סוגיא כר' שמואל בר נחמן דל' ליה משום מגוה הבאה בעבירה ועוד דלא שמיטין ליה דפליג אלא ביו' שמי' משו' כדדרכנן לא ליכא לן אבל בדאוריית' לא וכן כתב שם כ"ה ונכסוקו ויש להם סיוע בירושל' ב'חותן פרק י' ו' א

שאפי' בלא הטעם משו' מגוה הבאה בעבירה לעולא כיון נודעה בין לא נודעה איב' תכפרת מ"ט כיון דיאוש כדי לא קני ודבר שאינו ס' ודקדו לא קריב' ביה קרבנו לאו כמי שאין לו בעני' הוא אלא משמעה שקרא לענין שם הקדש קנה כשני השס כדאמרי' במדות ומיהו הא קשה לן כיון דר' יוחנן יאוש כדי לא קני כדאית' בפ' מרובה הכי לא דריש גזול דומיה דפסח מה פסח לי' ליה תקנתא ל' שלפני יאוש ול' ש' לאחר יאוש משום מגוה הבאה בעבירה' מישוק' לי' דלא קנה דיו' כדי לא קני וזע"פ פ' שהקד' קונה לו איב' תכפרת וי' ל' דאמרי' ה"ל כמי שכשחטו שלא לשם בעלי' דכשרי' אלא שלא ענו לבעלי' לשם מוכה ואמאי' משוי' ליה לפס' שחט' מלה יד משום מגו' הבא בעבירה וז' מ' מ' הדרא קושיא לדוכתא דעולא דעולא י' ל' התם להגיהו תנאי קאמר וליה לאו ס"ל א"כ יאוש קני' קאמר כלומר דהוי יאוש קונה בעל' דשות מדע דהא לא איתמ' התם יאוש כדי לא קני אלא יאוש קני' קוב' לר' יהודה דאמר כדי קונה מיקשי' הא דאמרן אפילו לא הקדש נמי שלו הוא טובח ואלו הוא מוכר א' ל' ר' יהודה מוקי' לה כשהקדישו בעל' כי נכב כדמוקי' לה ר' ל' בפ' מרוב' אבל עול' כד' מוקי' לה כשהקדישו והקדיש נכב א' ל' אפשר היל' ולטעמך ולתרוכה לתרווייהו כגון שקדשו בעלי' כי נכב לא לא חש לומר הכי ותשרה לעולא ולר' יהודה ודאי מתר' כי התם ואשכחן בכמה דוכתא בתלמודא דמלי' לתימ' ולטעמך ולא אחר: דף נוע"ב הא דאמרינן באגדה ויקר בחמוה ז' שנים משעת נכסיו נעשו' כי לרבה שריי' ניקב קרום של מוח טריפה וטרופ' אינה חיה ויש מי' שכת' דהוא כדוק אללו דליק קרן של מוח בחדש אינו טריפה וגולדי' ומסיח וחי' כל' י"ח טריפו' שגביההו בחד' אלא יש מקו' : הא דתנן לא היה סקריקון ביודה כהרגו מלחמה ענה עלה בתוספתא גליל' כי מה משום סקריקון ומפרש ביודה גליל' גזרו גזרה ביודה שכן מסורת בידם מאזינה ישיודה הרג את עשו דבתי' ודך בעורף אויביך והיו המלכים משעבדין בהם וגוטלין שדותיהם מלפניהם ומוכרין אותן לאחרים והיו בעלי' בתיים בחין וטוריהו והיתה הארץ חלושה ביד סקריקון ומגשו מליקח התקינו שלא היה סקריקון ביודה גליל' לעול' כי כו משום סקריקון . המטלטל אין בהם משו' סקריקון ומ"ה תני להו בהאי פירקא משום דמפני מיקון העול' הוא ועל' כדאמר אהרן אומר כן שחט קנה סקריקון למה לי מחויר' לבעליה כלום משלנו נתן לו אם לא קנה יהא נוטל בלא כלום לא ודאי משום תקון העולם וכן תקנו ביודה חלושה הוא וכיון שכתב' י' ח' שם לא לקח כל הקוד' יקח שלא תהא הארץ חלושה בידו וכיון ולפי' זה הענין חף מניווי' של ד' לא היה אלא ביודה אבל לא בגליל' ואין ז"ל כח' א' אבל לא אחרו הגאונים כן : והא דתנא הבא לקח מן הארץ חומר ולקח מן האשה משום שמתכו ענין לו דכי יבי' דאמר נתן רוח עשייה לבעלי' לסקריקון נמי אחר' נחת רוח עשייה לסקריקון ופי' חזר וקח מן האשה בשטר אחר מאוחר או שפי' אבל בשטר א' אין אומרי' כל הקוד' אבה ובירושלמי עד כדי כשני שטרות היה שטר א' וזיאר' ר' אילאי תרוייהו אומרי' כ"ס מקחו בטל והוא שלקח מן הארץ חומר ולק' מן האשה ופי' מקחו בטל מן האשה קאמר לכשתבא לגבות כתובתה לפי הירושלמי ובפ' אגבה לכ"ג ביבמות ובפ' חוקת בבתרא מהא מפרשה בס' ד' :

דף נחע"א והא דאמר שמואל' בגד שיכתי' אחריו' . לאו לטעמיה אויל דאמר אחריו' לאו טענת סופ' הוא אלא אף ע"ג טענות סופר הוא בעלמא הבא ודאי שלא היו סקריקון ופוכי' לכתב' לו הוא אחריו' ומעלמנו כתב' ש"מ לחולי' לחולי' גביה' ועוד דסקריקון מוכן ואיחוי' מקבל עליה אחריות ורבי' גאון ז"ל כתב' בס' התקן דכל שלא פי' בלא אחריות כותב' בחבריות מקרי' ולא מחזור :

ע"ב גידר' דר' רישלי' קביל ארעא מתי בגנא בטסקא . פירש שהמלך נתן הבגנא לכולם ומאן דמתכחח מייבייהו פרע מתנא דמלכ' ואכיל' ארע' שכן אחריון זה לזה והלכו להם קנת' ומכרו הנשארם לגידל' וכשחזרו הכורתי' אמרו' אי מלכא תבע' להו כלום מטסק' דתרת' שתא' אכן פרשין' ואכן אכלין' דלא מפסדל' ארעא' אלא בטל' שתא' סבר ר"פ למכת' טרפא' אבני בגנא מכולא פירא' דתרתין' שנין' א"ל ר' א"ב עשייתם לאו בני בגנא שמכרו קרקע' כלא הם אלוסיים ודינן כדין סקריקון שאתה אומר שקנה קרקע' דבעלי' אבני אלוסיים מחלי' גביה' ומ"ה כתבא ליה טרפא' שחט' לא קנה נתי' דמעות' יש לו פירו' אין לו וא"כ בעלגוס הוה להם לשלם מה שנתן בה כדין היה בידם ליקח' ומאי דאמרי' גביה' דהינה מותר' שיש לפירו' על הטסקא ושלמו או הבעלו' פטורין' מאותו' מותר' בדין נותן' לבעליה' רביע' אלא א"ר הוה ודאי' לא קנה קרקע' דלאו סקריקון הוא וליכא' אונס' דליחול' גביה' וכיון' שכן חף מה שהויתא הפסי' או' זה' כ' כפורען' חובתו' של חבירו' שהא' פטור' חף אלו שפרעו' לכת' התלך' בשביל' הפסדו' ובעלי' שדות' פטורין' מטסק' דתרת' שכן וקיינו' דאמרי' הניח' מתיבות' על קרן' הכני' שיה' הלשון' שנינו' בענין' מה כדקתן' מי שהלך' לגד' ל' ועמר' א' ופירש' את אשמו' וכו' הניח' מתיבות' על קרן' הכני' ומשם' למדו' לפורע' חובתו' של חבירו' כדאיתא' בתם' נדרים' ובירושל' בכתובות' וזע"פ' שבת' ור' בני' הבגנא' נטלו' קרקע' שלהן' בשביל' חוב' שפרע' זה אשפ' כ' פטור' שכן' אמרו' שם בירושל' תשכן' ביד' מימר' אחר' מפני' הוינא' ליה והוא' מחיל' לי' והרב"ז ד' ז"ל כתב' ונראה' שהמלך' שנה' גיבוידין' שלא' לו' שנה' למה' הניח' מתיבות' על

